

PARLAMENTNÍ
INSTITUT

VYBRANÁ TÉMATA
8/2014

**Závěry Rady pro zahraniční věci o Společné
bezpečnostní a obranné politice**

Ing. Mgr. Martin Kuta

prosinec 2014

POSLANECKÁ
SNĚMOVNA
PARLAMENTU
ČESKÉ REPUBLIKY

Dne 17. listopadu proběhlo v Bruselu jednání Rady pro zahraniční věci. Jedním ze závěrů jednání bylo také vyjádření Rady ke Společné bezpečnostní a obranné politice (SBOP). Rozhodnutí týkající se SBOP přijímá Rada na návrh vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku. V závěrech¹ se uvádí následující:

1. V uplynulém roce přinesl vývoj v blízkém a vzdálenějším okolí EU bezpečnostní výzvy, které by také ve středně a dlouhodobém horizontu mohly znamenat významná bezpečnostní rizika pro EU. Procesy, které tyto konflikty vyvolaly, ukazují na výrazné propojení vnější a vnitřní bezpečnosti a stability EU. V této souvislosti Rada vyzvala vysokou představitelku, aby v roce 2015 představila strategický dokument o výzvách a možnostech vyplývajících pro EU z nastalé mezinárodně-bezpečnostní situace.

Vysoká představitelka byla k tomuto kroku vyzvána již v loňském roce Evropskou radou. Jedná se o výzvu, která by mohla přinést revizi Evropské bezpečnostní strategie (ESS)², která byla schválena v roce 2003. Zatím byla v roce 2008 Evropská služba vnější činnosti (ESVČ) pověřena, aby představila revizi dokumentu. ESVČ však představila pouze krátký dokument o implementaci ESS. Některé názory uvádějí, že by se z ESS mohl stát strategický dokument vysoké představitelky, která by v něm představovala priority pro své funkční období a o kterém by diskutoval a následně ho schvaloval Evropský parlament (EP)³.

Při nástupu nové Evropské komise a vysoké představitelky na podzim letošního roku proběhlo slyšení Mogheriniové v EP. Během tohoto slyšení Mogheriniová prohlásila, že hodlá změnit dosavadní praxi, kdy při tvorbě Společné zahraniční a bezpečnostní politiky (SZBP) a SBOP není dostatečně brán v potaz názor EP⁴.

2. Čl. 42 SEU ustavuje SBOP. V souladu s dřívějšími závěry Evropské rady a Rady pro zahraniční věci z podzimu loňského roku⁵, které kladly důraz na zvyšování významu SBOP, Rada potvrzuje předchozí závěry a vyzývá Evropskou službu vnější činnosti (ESVČ), EU a členské státy, aby i nadále budovaly svou roli v šíření míru, stability a bezpečnosti v blízkém i vzdálenějším okolí svých hranic, i v celém světě.
3. EU a členské státy mají v rámci SBOP spolupracovat s dalšími mezinárodními organizacemi (Organizace Severoatlantické smlouvy (NATO), Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE), Africká unie). Podle čl. 42 Lisabonské smlouvy SBOP respektuje závazky plynoucí pro členské státy z členství v NATO⁶. V tomto ohledu proto Rada přivítala závěry

¹ Rada EU: Council conclusions on Common Security and Defence Policy, 18. 11. 2014, [ZDE](#).

² ESVČ: European Security Strategy, [ZDE](#).

³ Europeangostrategy.org: Mogherini in the European Parliament: a strategic moment, 2. 10. 2014, [ZDE](#).

⁴ Stručný zápis z jednání viz Evropský parlament: Highlights from the European Parliament hearing of Federica Mogherini High Representative of the Union for Foreign Affairs and Security Policy/Vice-President of the Commission, [ZDE](#).

⁵ Evropská rada: Závěry, 19. 12. 2013, [ZDE](#).

⁶ Zasedání Evropské rady následovalo po setkání hlav států s generálním tajemníkem NATO.

letošního summitu NATO ve Walesu⁷ a deklaraci ze summitu EU-Afrika v roce 2014⁸.

Jedním z konkrétních závěrů tohoto summitu bylo sepsání akčního plánu opatření a reakcí na měnící se prostřední v oblasti východní Evropy, Blízkého východu a severní Afriky. V této souvislosti se také uvádí vytvoření společných jednotek včasné reakce (Very High Readiness Joint Task Force, VJTF). V oblasti financování obrany se členské státy zavázaly nesnižovat výdaje na obranu a udržet je na úrovni 2 % HDP. Změnu v bezpečnostní situaci v blízkém okolí EU závěry velšského summitu reflektovaly v podobě posilování spolupráce s partnerskými zeměmi (především Gruzie a Moldavsko). NATO považuje stabilitu černomořské oblasti jako stěžejní pro stabilitu v celé Euro-atlantické oblasti. NATO proto zahájilo Iniciativu pro budování obranné a bezpečnostní kapacity v partnerských zemích. Pokud o to partnerské státy projeví zájem, NATO je připraveno poskytnout poradní a asistenční služby v oblasti obrany a bezpečnosti. NATO dále přikročilo k zahájení další etapy spolupráce s Gruzii (tzv. substantial package for Georgia) zaměřené na budování kapacit v oblasti obrany, trénink, posílení příležitosti ke spolupráci. Tento balíček má Gruzii umožnit dosáhnout dalšího pokroku v přípravách na členství v NATO.

Závěry ze summitu EU-Afrika stanovily oblasti zájmů obou stran: bezpečnost a mír, demokracii, dobré vládnutí a lidská práva, lidský rozvoj, kontinentální integraci, společné řešení nově nastolených globálních témat.

4. Pro příští zasedání Evropské rady v červnu 2015 má vysoká představitelka pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku připravit návrhy na prohlubování spolupráce s partnerskými zeměmi a regionálními organizacemi s cílem předcházet konfliktům, případně je účinně řešit. Tyto návrhy by měly vzít v potaz rovněž poznatky z provádění pilotních projektů v Mali a Somálsku.
5. Pozornost SBOP je také namířena na výzkum a vývoj v oblasti obranných technologií⁹. Zvláštní pozornost je věnována vývoji vlastních zbraňových a bezpečnostních systémů, které kromě zajištění obranyschopnosti umožňují zvyšovat zaměstnanost a hospodářský růst. Rada dále vítá výsledky, jichž bylo dosaženo spoluprací členských států a Evropské obranné agentury (European Defence Agency, EDA) v oblasti sdílení výzkumných projektů (*Air-to-Air Refuelling, Remotely Piloted Aircraft Systems, Governmental Satellite Communications, Cyber Defence*). V této souvislosti Rada vítá iniciativu EDA na vyšší zapojení členských států do výzkumu spojeného s SBOP, mimo jiné Jednotné evropské nebe (*Single European Sky, SES*; výzkum v oblasti řízení letového provozu). EDA svou činností také podporuje evropský hospodářský rozvoj a trh s bezpečnostními a obrannými technologiemi.

Evropská rada také konstatovala, že další vývoj SBOP bude pokračovat v dalším vývoji tak, aby doplňovala aktivity NATO podle již dohodnutého strategického partnerství EU–NATO.

⁷ NATO.int: Wales Summit Declaration, 5. 8. 2014, [ZDE](#).

⁸ K summitu EU-Afrika viz Přehled SZBP duben 2014, [ZDE](#).

⁹ Formálně je tento bod principem Lisabonské smlouvy, čl. 42 odst. 3 SEU.

6. Vyslané mise SBOP¹⁰ musí podle čl. 42 SEU probíhat v souladu s rezolucemi Rady bezpečnosti Organizace spojených národů (OSN). Za stěžejní materiál v této oblasti závěry uvádějí rezoluci RB OSN č. 1325¹¹, která zdůrazňuje roli žen pro budování stability a míru v souvislosti s jejich podílem na rozhodovacích procesech na všech úrovních. Spolupráce EU, OSN a Africké unie je nutná především v souvislosti s regionálními konflikty ve střední Africe (Středoafriická republika).
7. Zvláště akutní je potřeba zajistit kybernetickou bezpečnost členských států. V tomto ohledu se jednalo především o zabezpečení systémů komunikace o SBOP, používaných institucemi EU a ESVČ. Kybernetická bezpečnost se má stát jednou z hlavních oblastí vnitřní a vnější bezpečnosti EU. Pro zajištění kybernetické bezpečnosti by měla být nalezena rozumná míra spolupráce mezi agenturami a institucemi EU a soukromým sektorem¹² (včetně zajištění služeb přímo v místě fungování mise).
8. Rada dále sjednala politický rámec dlouhodobé bezpečnostní spolupráce, který zdůrazňuje spolupráci jednotlivých členských států při rozhodování o bezpečnostní politice na národní úrovni.
9. Rada zdůraznila nutnost urychlené implementace konkrétních opatření, které byly již dříve projednány a schváleny. Jedná se o:
  - implementaci všeobecného přístupu EU, který byl stanoven v Závěrech Rady v květnu letošního roku¹³;
  - uvedení do praxe námořní bezpečnostní strategie, která byla Radou přijata v červnu letošního roku¹⁴;
  - posilování spolupráce mezi agenturami SBOP a agenturami vnitřní bezpečnosti EU (EUROPOL, FRONTEX, CEPOL) a INTERPOL;
  - vytvoření akčních plánů pro jednotlivé prioritní regiony (Sahel);
10. Význam pro současnou podobu SBOP mají také opatření, která byla nově zavedena. Jedná se o nově aktivované operační centrum, satelitní centrum a Evropskou bezpečnostní a obrannou univerzitu. Zástupci členských států vyzdvihli nutnost urychlené výstavby společného podpůrného centra, které by mohlo přinést snížení nákladů na všechny mise SBOP a sdílení civilního a vojenského personálu jednotlivých misí.
11. Vysoká představitelka, EDA a Komise mají do dubna 2015 předložit detailní přehled o SBOP a souvisejících projektech.

¹⁰ Přehled současných misí a operací SBOP dostupný z ESVČ: Ongoing missions and operations, [ZDE](#).

¹¹ OSN: Landmark resolution on Women, Peace and Security, S/RES/1325, 31. 10. 2000, [ZDE](#).

¹² Robinson, Neil. EU cyber-defence: a work in progress. ISS.europa.eu: [ZDE](#).

¹³ Rada EU: Council conclusions on the EU's comprehensive approach, 12. 5. 2014, [ZDE](#).

¹⁴ Rada EU: European Union Maritime Security Strategy, 24. 6. 2014, [ZDE](#).